

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa J. López Bernagost)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

Aquest número 10 cts. per tot Espanya

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUBScripció
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

EL BALL DE LES NACIONS

—Encara la ballem! Primer el "charleston", després el "black bottom"!
Ara el "Shangai-ball"!

L'empenta dels cantonesos

Els cantonesos són a Xang-Hai.

Bé. No hi són encara quan escrivim aquestes ratlles, però hi seran probablement quan es publiquin.

Així ho fan creure, almenys, les greus notícies que d'Asia arriben.

En la qüestió de Xina som al començament de les acaballes.

L'exèrcit de Sun Xuan Fang, governador de Xang-Hai, ha estat totalment desfet i derrotat pels republicans de Canton.

Hi ha vaga general a la ciutat. Més de 600,000 obrers han abandonat el treball.

Part de l'exèrcit defensor de Xang-Hai s'ha passat a l'enemic.

La caiguda de la gran factoria anglesa en mans dels sudistes és imminent a hores d'ara.

L'imperialisme europeu ha perdut la batalla a l'extrem Orient.

Ja es fan preparatius per a resistir als nacionalistes, que avancen com una onada.

Tot serà en va. En Sun Xuan Fang demana la pau als cantonesos.

Fins el filibuster Xang-So-Lin vol tractar amb els del Sur.

Si veurà malament la causa dels invasors que fins ara ha servit!

Quan tantes batalles perd la llibertat a Europa, això de Xina és un consol. Per fi, en aquesta nit negra que ens envolta, el sol surt per l'Orient.

La reivindicació de la Bastilla

N'hem parlat ja als diaris, però la flor no és tan delicada que, ensunyant-la un cop més, s'hagi marcit. Resten en ella encisos, resta perfum per a què tornem a recrear-nos l'olfacte amb la seva flaire.

Esfulletem-la, doncs, una altra vegada. En Lluís Capdevila ens hi convida amb el tercer volum de "Les presons d'Europa", que tracta de "La Bastilla".

En Capdevila s'ha especialitzat en el coneixement de la Revolució i del segle XVIII. Però, entenent-nos. En Capdevila no és un especialista ni un erudit. No volem dir que tingui el millor magatzem de documents del ram. En Capdevila és un artista, no un marxant d'antiguitats, no un "maquereau" de la història i un explotador de Clío.

En Capdevila reivindica la Bastilla per al poble, a qui l'havien robada.

Els literats "snobs", els escriptors de vanguarda, l'Acció i la reacció francesa i de tot arreu, els intel·lectualistes de l'estúpid segle XIX, tots els invertits de la intel·ligència havien fet de la Bastilla un mite.

Es dir, al mític liberal, al mític roig, que era el conforme amb la realitat històrica, havien ells oposat el mític negre, negant la llegenda i la veritat, enderrocant una tradició—ells, els tradicionalistes!—ja secular i reduint a cendres un nom que tenia tota la virtualitat del símbol.

I bé. Després de les dades que En Capdevila adueix, què diuen aquests senyors que se'n reien de la credibilitat popular, que negaven no sols el caràcter feudal i medieval de la famosa presó d'Estat, sinó fins l'existència material de la mateixa?

Amb la llum que Capdevila fa en la qüestió, la discussió queda closa.

La Bastilla no ha estat un mal somni del Terç Estat, una invenció i una fantasia dels agitadors revolucionaris.

La Bastilla existí amb tot el seu horror i França i el liberalisme mundial fan bé en celebrar cada any la caiguda de la terrible fortalesa el 14 de juliol.

La Bastilla fou presó política, presó del pensament i de l'enginy durant molts segles.

Voltaire, Diderot, Beaumarchais i Linguet habitaren les seves celles. Altres homes emblemàtics, per no estatjar-s'hi, hagueren de fugir a l'estrange.

Servan la comparava a un bocoi ben cerclat de ferro, en el qual un Govern prudent i prou serva ben tapat, per a què no s'evapori i el begui el poble, el vi de les idees generoses.

Frederic Schulz diu que és un gros gripau que llança el seu verí damunt la França, alluyant d'ella la llibertat, la sinceritat i la moralitat.

A la Bastilla—escriu un contemporani—s'hi pot entrar sense saber perquè restar-hi sense saber quant i sortir-ne sense saber com.

S'hi tancava un home, entre altres motius, pel "delicte" d'ésser boig. I boig, era tant el que delirava intel·lectualment, com l'artista, l'inventor o el filòsof genial que no pensava, com els moltos de Panurg. Boig era el somniador, l'exaltat, el protestatari, el rebel. Boig, en una paraula, era el que no acotava el cap davant del privilegi i no servia humilment a la monarquia, a l'aristocràcia i a l'Església.

La Bastilla, així, de caserna que fou en un principi, devingué dogal de la nació, instrument de suplici i de tortura dels oprimits; es convertí pura i simplement en una institució de policia i de seguretat.

Els "sans culottes", per tant van fer molt bé en abatre el seu orgull, en enrunar les seves torres i no deixar-hi pedra sobre pedra.

ANGEL SAMBLANCAT.

El rellotge cansoner

S'ha encarregat a una casa alemanya un rellotge que tindrà 13 campanes. Ens tocarà la música, ens costarà 39,000 pessetes i serà col·locat a la torre de la Diputació.

Tretze campanes, mal punt!

A més, no estem per músiques, i menys quan ens costa tantes mil pessetes.

tres, i olis que parten de les belleses de la Natura, amb traços energics, plètorics d'autovisió artística.

Un triomf és el que desitgem a aquest artista que sap retratar les coses i sap veure les tragèdies de la vida — que altres no volen ni saben veure —, com ho feia meravellosament el malaurat Steinlen, plorat per tots els homes que saben pensar.

Mentrestant, en un reconet d'Arbúcies, els fills de l'Aguilera, recollits a les faldilles de la mare, vora del foc, esguarden l'arribada del pare, com els ocells, dins un niu, esperen la becada de la mare.

PIRE SERRA.

L'edat de les màquines

De deu anys a aquesta part, la tècnica i la Ciència aplicades al treball han tergiversat de tal manera els mitjans de vida de la Humanitat que bé podríem dir-se que l'home d'avui ha caminat molt des del punt de partida dels seus avantpassats.

Amb la rapidesa d'un llamp, s'ha desenrotllat arreu la industrialització del treball per mitjà de la maquinària que, habilitat conduïda per l'home, produeix els objectes en sèrie d'una manera automàtica i amb un mínim d'esforç i de desgast.

Les màquines! Heus ací el triomf de la Humanitat del segle XX, la cristallització de les penoses i llargues recerques dels inventors en el vast camp de la Ciència, traduïdes en aquests monstres mecànics que, a semblança dels monstres de la Mitologia i la Llegenda, s'empassen insaciablies els elements i gasten les energies dels homes que les menen, convertint-los en esclaus i reduint-los a una pellerina.

Arreu impera la màquina. Arreu, de nit i de dia, se sent sense mai parar el soroll eixordador del seu moviment.

Els tècnics i els estadistes de l'altra banda de la barricada, que tenen la missió de fer empassar als pobres diables que corren pel món la píndola daurada de llurs discursos, ens diuen parlant del nostre temps que mercès a les màquines la Humanitat viu en la més felicitat de les Arcàdies, una cosa així com un segon Paradís terrenal.

Mes, aquest progrés de què ens parlen, és veritablement un progrés? Jo em pregunto si veritablement són un benefici per als obrers els avenços en el treball per mitjà de les màquines.

Perquè, vistes les coses pel cantó de la nostra barricada, resulta que les màquines, que haurien d'ésser motiu de sincr orgull per a la Humanitat, per suprimir el treball pesat i embrutidor, són motiu de deshonra, explotació i oprobri per la manera de què se'n fa ús.

En comptes d'ésser patrimoni del que les fa i les mena, són del qui les compra pel més vil dels metalls; en compte d'afavorir als obrers, van en contra d'ells, perquè amb els avenços de la tècnica que en elles s'hi introduïxen a cada moment, tenen el fi d'aconseguir un màxim de producció amb un mínim de desgast i de braços.

En compte d'elevat i d'honorar el treball, el deshonren, perquè amb la industrialització es crea la lluita de l'home per l'home, amb la monstruosa llei del salari, d'on vénen la fam i la miseria.

Ah! Quanta raó tenien els dockers i descargadors del port de Londres en l'any 1887 de destroçar les gruves elèctriques que els prenien el pa.

En el furor de la seva ira, aquells dockers presentien ja les albors de les lluites socials que esperaven als seus fills en el present segle; el dolor de l'home que, desesperat, cerca els mitjans de viure i no els troba; la màquina que al servei de l'ambició capitalista és motiu d'explotació i esclavatge.

Es aquest el segle del ferro, l'edat de les màquines!, d'ien els panegiristes burgesos.

Maleït progrés si serveix per al nostre oprobri!

SALVADOR MAJOR.

ELS CARNESTOLTES

Ja ha arribat Carnestoltes: quina alegria!

Tornem a ésser als dies de la barrila.

Tindrem balls de disfresses,

assalts i riu,

mascarots sense solta,

tes dansants d'upa;

esguerrats amb mítiques

esquelloteres,

mal vestits amb pellingos

fets de misèria,

i ninets i ninetes,

quina monada!,

disfresses de mil coses

d'allò més maques...

De carrosses lluïdes

n'hi haurà a dotzenes;

de comparses triades

de tota mena.

I passarem tres dies

de xirinola,

sens pensar amb la crisi

que ens atorolla

i farem gran disbauxa

de serpentines,

de flors i de "confetti",

d'ous de farina,

de caramels i d'altres

llaminadures,

de trompetes de fira

ben remendades,

d'espoladors de bromes

i espanta-velles...

Res, tirarem la casa

per la finestra...

Després, quan la tabola

sia acabada,

quan la Quaresma arriba

tristoia i magra,

i haguem tornat al bòigit,

ens darem compte

de què tota l'anyada

ho és Carnestoltes;

de què no passa dia

sense disfresses,

de què els esbrons abunden

i les sorpreses.

La vida és una riu

sempre lluïda:

els uns la fan alegres,

altres la miren;

però si un hom s'hi fixa,

tot seguit troba

que la gent que el rodeja

porta carota.

La cara veritable

no es pot conèixer,

perquè la que és postissa

ningú es vol treure.

Tot és fingit, mentida,

pura "guayaba",

i ço fa que al món surti

l'ensarronada.

Aquella gent seria,

sensata, austera,

que un ideal tenia

sobre la terra;

de conviccions profundes,

de seny i mida,

quina paraula ferma

sempre es complia,

ja fa temps que fa malives,

no n'hi ha ni mostra,

i no es troba altra dèria

que omplir la bossa.

Del prohom al captaire

tothom procura

fer-se els seus, i al darrera

CARNESTOLTES

—Noi, no et deus pas divertir gaire amb aquesta disfressa.
—Ja fa temps que la porto, doncs.

A la plaça de Catalunya ara hi volen fer un bosc. Un bosc per a anar-hi l'Ajuntament a fer costellades. Hi plantaran magnòlies, brachichitons, cedres, cupressus, l'ambertianes, fastigiatges, cassuarines, flors enormes, taxies, nerium, photinia, i serrulata.

Que farà bonic!

♦
A Santa Coloma de Farnés robaren de l'església, de les caixetes de les ànimes, 25 pessetes.

Millor. Les ànimes, què n'han de fer de les pessetes?

♦
Aquests dies es celebraran les festes de Carnaval—aquests dies només—, i tot serà alegria, crits, barriola. Però això sols ho farà la gent que tingui diners.

Per altra banda, la gent treballadora, la meitat no treballa, i els pocs que treballen no miren el suficient.

En Baroja ja ho diu: "Los contrastes de la vida".

♦
Espanya. Bon país en els seus temps. Ara no; perquè hi han molts problemes a resoldre.

Anarquisme? Catalanisme?
No. Obrerisme!

Aquest és el principal problema, és el que ens urgeix més de resoldre.

Senyor president del Consell de ministres, no pot trobar un home que el solucionï?

♦
Encara recordem una trista visió de Carnaval de l'any passat.

Uns "pierrots", junts amb altres "màscaras", apedregaven un home sentat en un banc, reien, l'empenyien, fins fer-lo caure a terra; deien que anava vestit de pobre.

Aquest pobre es moria de gana, i dos dies després ingressava a l'hospital, greument malalt. Era la "màscara" que havia cridat més l'atenció.

♦
Al Camp de l'Arpa hi ha una casa grandiosa que amb ràtol enorme anuncia pisos a vint duros.

Donem la notícia gratuita per si encara algun obrer disposa de vint duros.

S'ha apujat el porc, les patates i tot el que és necessari, per a viure i menjar, al pobret treballador.

Si proves de dir que tens intenció de demanar més sou, a l'endemà vas al carrer.

♦
Interessa.—Ens fa estrany que no dongui els detalls que va oferir. Li prego no els demori més.

Imprenta La Campana i L'Escala, Olim, 8, Barcelona

UN TROS DE PAPER.

Tots los diaris de Barcelona, y la major part dels d'Espanya han protestat contra la grosseria que va cometer la empresa del Teatre Principal, ab lo periódich *La Gaceta musical*. Lo diari *El Brusí* es lo únic que no hi ha dit res que dir.

El Brusí, sempre l'Brusí!

Vaja, n'hi ha un tipi...

—Tribeu y remaneu!—deya un català que vestit de moro, venia d'la París. Un païs seu, que va conèixer que era de la terra, li va dir:

—Mestre, vos sou català!

—Tribeu y no m'fumeu!—contestà lo venedor sense que los presents reparsin res.

CANTARELLAS.

I.
No 't vinch à cantó amorellas,
ni à contarle 'ls afany meus...
vinch sola a dire, nineta,
que d'aquell bilitel, no hem tret.

Mentre l'altre 't fa musica,
jo no puch venir à cantar-te!
—De que 'm serveix tenir cor...
si no puch tenir guitarra!...

II.
Ay del que sens parar, plora!,
Ay del qui plora com jo!...
iy per aixugar sas llàgrimes,
ni fan sola té un mocoador!...

IV.
Ditxos qu'ens cor masqués;
perquè i cor sols dona penas!
Jo, entre i cor i ull de poll,
cuido à veurir las estrelles!

V.
Una viajera son fois los homes,
y la vida es lo canvi;
qui pateix viaj en tarana,
que es ditxos viaj en carri.

VI.
Si sortir del muu es naixer,
si es lo naixent la mort,
la terra no es mes qu'un ventre,
y la caixa es ua bressol.

JOSÉ SEZAS.

Hem sabut que lo simpàtic y aplaudit primer actor y director de escena del Liceo, señor Jordán, ha adquirit la contracta del *Prado Catalán*, per quatre anys, abont peses ferri moltas millors, y donar funcions escaldides.

Nos alegram per lo public de Barcelona y per lo senyor Jordán. Lo primer passarà bons ratos, y lo segon gaudirà moltis diners. Amen.

Va preguntar un xicot à un fisich: que es això de la electricitat? com se produeix?

—Mira, agafa un gat, passali la mà per l'esquena, frega que fregaràs; al cap de un rato, la electricitat té salatà à la vista, y'l gat tamé.

Acab de sortir de la casa del difunt millonari señor N. y he trobat à tots los seus horrons que ploraven à llàgrima viva! Quin desconsol es astaria si lo difunt resuscitès!

EPÍGRAMAS.

Fa temps que diu la Mercé:
—Sols visch de mon amor gran!—
Y es que su amor, en Joan,
Fa molt temps que la manté.

Roseta, cort depravat,
A quants esperava 'ns donas!
—Y bé: os dona una virtud,
y que os dona cap mala cosa?

PAU BUNYEGAS.

—Y 't mes cruel!—deya en Titó
—Es que 'm senyó m' ha enganyat,
pero ab capa d'amistad.—
—Es fals que duya pa'b!

SIMON OLLER.

Lo concert de D. Eduardo Amigó que s'habia de donar dijous d'aquesta setmana, està aplastat pel dimecres de la vinent.

Sino 'ns hagessim sangrat al salut dient allò del *tiri trenat* reparia vostes mateixos quin miquel nos importava! Pero 'ca! com un hom ha llegit tant, ja 'n sabem la prim de aquestas coses y... vamos no diem per alabarnos, pero tenim un poch de mos! Es allí de segur pa'rece, si no estam mal informados; hiem dicho y altres salvat per l'illit.

Jo casi m' en alegro perque això encara l'hem de sentir.

Fassin per manera de veurir lo programa y de fixo que apesar de la suspensió vostes també si deixaran caure.

PAPERS DE RESTIUS QUE LOS HOMBRES REPRESENTAN PERFECTAMENT

Ser burro.
Ser rata.
Ser Avestrus.
Fé'l mico.
Fer l'ós.
Fer l'anèch.

— Y altres que diran quins nos vinga bés.

Home, sevior Fargas, que li costaria de aprender una miquela 'l francés? Avuy per demà li tornarà à succeir lo de aquesta setmana y veliaquí un altre paper ridicol.

Mr. Thiers es un home molt enarronat, li farà baratz y que l'enyaixà bé!

Després ab un poch de pràctica; anant a sentir quatre al cafè de Paris; algún *ber-tale* à can Justin y un rich de rocs ab algun esmollet, may més torna à dir si bens!

Vingam aquí plaga de la parroquia geom diante no va comprender al traduir la biografia de Mozart escrita per Stendhal que *Il Flauto magico* y *La Flute enchanter* eran una mateixa ópera?

Al menos ja que s'empena en no vulgar saber lo francés, que digui l'autor que s'aposa traduir, que i p'bilich s'estimarà mes lleig l'original.

—Home, —deya un bon sevior à un jove que començava a jugar à la *bota*-deficit de jugar... Miris qu'en la *bota*, avuy se guanya un dineral, y lo endemà se torna à prender tot!

— Bueno, —digué lo jove— ja sé com m'arreglaré... no jugaré més dia per altre.

Va preguntar un xicot à un fisich: que es això de la electricitat? com se produeix?

—Mira, agafa un gat, passali la mà per l'esquena, frega que fregaràs; al cap de un rato, la electricitat té salatà à la vista, y'l gat tamé.

Acab de sortir de la casa del difunt millonari señor N.

y he trobat à tots los seus horrons que ploraven à llàgrima viva!

Quin desconsol es astaria si lo difunt resuscitès!

Més desconsol es astaria si lo difunt resuscitès!

SÍMILS

—En que se sembla un coure ar al-oli?

—En que fa llàntia!

En que se sembla un tintorer ab un bastó?

—En que fa blaus!

En que se semblan los ossos à Barcelona?

—En que lenen molls.

En que se semblan molts teatros à moltes cases de fora?

—En que tenen galliner.

En que se semblan los miralls al firmament?

—En que tenen lluna.

En que se semblan los artillers als homes peals?

—En que carregan.

ENDEVINALLA.

ENDEVINALLA.